

JAVNOZDRAVSTVENI POKAZATELJI
ZDRAVLJA ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ
TEMELJEM PODATAKA JAVNOZDRAVSTVENIH BAZA I
REGISTARA

IMPRESSUM

Naziv istraživanja:

„JAVNOZDRAVSTVENI POKAZATELJI ZDRAVLJA ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ TEMELJEM PODATAKA JAVNOZDRAVSTVENIH BAZA I REGISTARA“

Nositelj istraživanja:

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Suradne institucije:

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA, MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

Voditeljica istraživanja i urednica:

Vesna Štefančić Martić

Istraživački tim:

Nataša Antoljak, Tomislav Benjak, Ivan Cerovečki, Željka Draušnik, Srđan Golubović, Dragica Katalinić, Sandra Mihel, Tamara Poljičanin, Urelija Rodin, Maja Silobrčić Radić, Ranko Stevanović, Vesna Štefančić Martić

Informatička podrška i priprema podataka:

Srđan Golubović

Grafičko uređenje:

Vanja Grilec, Vesna Štefančić Martić

Fotografija:

Pixabay (preuzeto s: <https://pixabay.com/photos/gypsies-children-transcarpathia-boy-1518643/>)

ISBN 978-953-8362-08-8

U Zagrebu, ožujak 2020. godine

JAVNOZDRAVSTVENI POKAZATELJI
ZDRAVLJA ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ
TEMELJEM PODATAKA JAVNOZDRAVSTVENIH BAZA I
REGISTARA

Sadržaj

1. UVOD.....	5
2. OPIS ISTRAŽIVANJA	6
3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	7
Opći demografski podaci	7
Hospitalizacije	9
Primarna zdravstvena zaštita.....	11
Šećerna bolest.....	14
Liječenje zbog zlouporabe psihoaktivnih droga.....	15
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	16
NPP ranog otkrivanja raka debelog crijeva	19
Porodi.....	19
Pobačaji.....	22
Invaliditet	25
3. ZAKLJUČCI.....	26
Popis tablica	27

1. UVOD

Zdravlje i zdravstvenu zaštitu romske nacionalne manjine u velikoj mjeri određuje njihov društveno-ekonomski položaj, pri čemu se Romska populacija suočava s različitim izazovima povezanim sa društvenom isključenošću i siromaštvom. Sve to izravno utječe na povećanje nejednakosti u zdravlju, a time i na razlike u korištenju zdravstvene zaštite i kvalitete života među osobama pripadnicima Romske manjine i pripadnika opće populacije.

U Akcijskom planu za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine, za razdoblje od 2019. do 2020. godine, u Strateškom području 3. Zdravstvena zaštita, Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) nositelj je cilja strateškog područja: 3.1. Podići razinu svijesti romske populacije o odgovornosti za vlastito zdravlje, uz sunositelje Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) i Ministarstvo zdravstva (MIZ).

U Akcijskom planu za Rome 2019-2020 kao posebni ciljevi strateškog područja 3. Zdravstvena zaštita istaknuti su sljedeći:

- podignuti razinu svijesti romske populacije o odgovornosti za vlastito zdravlje
- smanjiti pobol od bolesti povezanih s niskim higijenskim standardom i bolesti protiv kojih se procjepljuje
- smanjiti raširenost konzumiranja svih sredstava ovisnosti među romskom populacijom, s naglaskom na djecu i mlade te podići razinu svijesti o štetnosti sredstava ovisnosti.

U 2019. i 2020. godini Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa sunositeljima proveo je istraživanje pod mjerom: 3.1.1. *Unapređenje praćenja zdravstvenog stanja i socijalnih determinanti zdravlja pripadnika romske nacionalne manjine.*

Za praćenje provedbe strateških okvira potrebni su pokazatelji djelotvornosti i učinkovitost provođenja i mogućnosti realizacije ciljeva, ishodi mjera i utrošena sredstva. Na kraju provedbenog razdoblja predlažu se novi ciljevi i mjere za novi period. Iako su određeni pokazatelji definirani donošenjem Akcijskog plana, na nacionalnoj razini ih nije moguće dobiti jer se rutinski zdravstveno-statistički podaci ne vode po nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti. Stoga osnovni nositelji rutinskih zdravstveno-statističkih istraživanja u državi - Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) ne raspolažu podacima o zdravstvenom stanju, zdravstvenoj zaštiti i obveznom zdravstvenom osiguranju specifično za Rome.

Provedbom navedene mjere ostvarene su pretpostavke za uparivanje agregiranih podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo iz javnozdravstvenih baza i registara s podacima Ministarstva unutarnjih poslova. S obzirom kako se podaci u javnozdravstvenim bazama i registrima ne prate rutinski prema etničkoj pripadnosti, provedbom ove mjere je u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo uspostavljen inovativan sustav analize i izvještavanja u području zdravlja Roma prema pobolu i sociodemografskim karakteristikama.

Iako su od donošenja prvog Nacionalnog programa za Rome u Republici Hrvatskoj 2003. godine provedena mnogobrojna istraživanja na lokalnim, regionalnim, ali i nacionalnoj i međunarodnoj razini s ciljem poboljšanja uvjeta života Roma, ovo je prvo istraživanje u javnozdravstvenom sustavu Republike Hrvatske koje zadaje jasan okvir utemeljen na sustavnim podacima iz više izvora i time podastire osnovu za kreiranje kvalitetnih javnozdravstvenih politika usmjerenih na ovu ranjivu skupinu.

Kako bi se ostvarili nužni preduvjeti za provedbu javnih politika u području sustava zdravstva, a koje se odnose na zdravlje Romske populacije kao ranjive skupine, neophodno je bilo kreirati sustav koji će pružiti mogućnost stvaranja realne slike zdravlja Roma iz dostupne i rutinske javnozdravstvene statistike, a sve kako bi se planirane mjere u području zdravstva fokusirale na stručno utemeljenim pokazateljima i dokazima.

2. OPIS ISTRAŽIVANJA

Svrha istraživanja bila je prikazati javnozdravstvene i epidemiološke podatke o zdravlju Roma povezivanjem podataka iz Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ) iz 2018./2019. godine i podataka Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) o osobama koje su se izjasnile pripadnicima Romske nacionalne manjine te njihovom objavom u agregiranom obliku provesti mjeru predviđenu strateškim okvirom na nacionalnoj razini (Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine, za razdoblje od 2019. do 2020. godine).

Period istraživanja: 2019./2020. godina

Cilj istraživanja izrada je prikazati rezultate analize podataka o zdravlju Roma kako bi se stvorila stručno utemeljena podloga za kreiranje daljnjih mjera utemeljenih na dokazima za izradu budućih strateških okvira koji se odnose na zaštitu i unaprjeđenje zdravlja Roma kao ranjive skupine.

Metode rada put u HZJZ provedeno je ovakvo istraživanje metodologijom spajanja baze OIB-a MUP-a ciljane skupine (osoba koje su se izjasnile pripadnicima romske nacionalne manjine - 19.594 osoba) s najnovijim dostupnim podacima iz 2018. godine u bazama i registrima HZJZ. S obzirom kako registri i baze u HZJZ sadrže podatke o građanima Republike Hrvatske, ali ne postoji mehanizam evidencije unutar baza i registara prema etničkoj pripadnosti, ovime je uspostavljena mogućnost analize podataka koji se odnose na pripadnike romske nacionalne manjine kao ciljane skupine. Po spajanju baza pristupilo se deskriptivnoj analizi, a rezultati su prikazani u tablicama i opisani pripadajućim tekstom.

Očekivani doprinos istraživanja je ustanovljavanje do kojih se podataka može doći primjenom metode spajanja baza dvaju sustava (MUP i HZJZ) te procijeniti je li ovakav sustav dostatan kako bi se mogli pratiti rezultati budućih intervencija. Ukoliko to nije dovoljno, treba predložiti dodatne alate za praćenje učinka intervencija na zdravlje Roma. Po obavljenom istraživanju, pored provedbe ove mjere predviđene Akcijskim planom moguće je predložiti daljnje mjere utemeljene na dokazima za izradu budućih strateških okvira koji se odnose na zaštitu i unaprjeđenje zdravlja Roma kao ranjive skupine unutar zdravstvenog sustava.

Izvori podataka s podacima korištenim u istraživanju su popis OIB-a osoba koje su se MUP-u izjasnile kao Romi i izvještajne tablice nastale spajanjem navedenog popisa sa sljedećim javnozdravstvenim bazama i registrima u HZJZ: Baza hospitalizacija (JZ-BSO 2018. godina), Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske (CEZIH), 2018. godina, CroDiab registar osoba sa šećernom bolešću u 2018. godini, Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga, Baza hospitaliziranih osoba zbog mentalnog poremećaja i Registar za psihoze (JZ-PSH 2019. godina), Nacionalni preventivni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva, Evidencija pobačaja i prekida trudnoće (2010. - 2018. godine) i bolesnički zdravstveno-statistički zapisi (2010. - 2018. godine), Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Evidencija poroda (za 2018. godinu) i Registar osoba s invaliditetom (podaci za 2018. godinu).

Istraživači sudjelovali u istraživanju iz HZJZ voditelji / koordinatori su navedenih baza i registara koji su ustupili agregirane podatke prema unaprijed dogovorenim kriterijima (dob, spol, županija prebivališta i dr.) iz HZJZ - Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti, Službe za epidemiologiju i prevenciju kroničnih nezaraznih bolesti i Službe za javno zdravstvo, a Služba za medicinsku informatiku i biostatistiku pružila je svu potrebnu tehničku i informatičku podršku.

Suglasnosti i mišljenja

Istraživanje je provedeno po dobivanju suglasnosti Agencije za zaštitu osobnih podataka i pozitivnog mišljenja Etičkog povjerenstva Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Rezultati istraživanja prikazani su prema područjima zdravstvene zaštite i bazama/registrima čiji podaci su korišteni za deskriptivnu statističku analizu i interpretaciju rezultata prilikom spajanja s podacima MUP-a prema jedinstvenim identifikatorima osoba pripadnika/ca romske nacionalne manjine.

Opći demografski podaci

Izvor podataka: Baza MUP-a (2019. godina)

Službeni podaci o broju Roma Državnog zavoda za statistiku dobiveni popisima stanovništva (2001. godine: 9.463 ili 0,21% stanovništva; 2011. godine: 16.975 ili 0,40%) provedeni su prema katastarskim jedinicama što ukazuje kako stanovnici nelegalnih romskih naselja bez adrese prebivališta nisu evidentirani. Već pri donošenju prvog Nacionalnog programa se, prema podacima udruga civilnog društva procjenjivalo da na području Republike Hrvatske živi 50.000-60.000 Roma.

Prema evidencijama u Ministarstva unutarnjih poslova RH za 2019. godinu, 20.175 osoba se izjasnilo pripadnicima Romske nacionalne manjine. Udio muškaraca je 49,26% (9.940), a žena 48,77% (9.840) pripadnika/ca Romske nacionalne manjine, dok je 395 (1,97%) osoba u evidenciji bez datuma rođenja i/ili bez županije i/ili spola (nepoznato). Broj osoba prema dobnim skupinama po županijama (0-18, 19-64 i 65+) prikazan je u Tablici 1., a broj osoba prema spolu po županijama prikazan je u Tablici 2.

Tablica 1. Broj osoba pripadnika Romske nacionalne manjine prema županiji i dobnj skupini

DOB / ŽUPANIJA	0-18	19-64	65+	nepoznato	Ukupno
nepoznata županija	1	230	23	395	649
ŽUPANIJA BJELOVARSKO-BILOGORSKA	137	330	23		490
ŽUPANIJA BRODSKO-POSAVSKA	644	672	20		1.336
ŽUPANIJA DUBROVAČKO-NERETVANSKA	1	2	0		3
ŽUPANIJA GRAD ZAGREB	1.250	1.420	56		2.726
ŽUPANIJA ISTARSKA	428	488	25		941
ŽUPANIJA KARLOVAČKA	5	47	6		58
ŽUPANIJA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	565	322	4		891
ŽUPANIJA KRAPINSKO-ZAGORSKA	2	16	0		18
ŽUPANIJA LIČKO-SENJSKA	0	49	8		57
ŽUPANIJA MEĐIMURSKA	4.004	2.921	72		6.997
ŽUPANIJA OSJEČKO-BARANJSKA	766	878	52		1.696
ŽUPANIJA POŽEŠKO-SLAVONSKA	2	8	0		10
ŽUPANIJA PRIMORSKO-GORANSKA	330	438	24		792
ŽUPANIJA SISAČKO-MOSLAVAČKA	823	611	26		1.460
ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA	10	21	1		32
ŽUPANIJA ŠIBENSKO-KNINSKA	4	20	1		25
ŽUPANIJA VARAŽDINSKA	730	474	9		1.213
ŽUPANIJA VIROVITIČKO-PODRAVSKA	22	25	2		49
ŽUPANIJA VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	159	152	5		316
ŽUPANIJA ZADARSKA	9	13	2		24
ŽUPANIJA ZAGREBAČKA	162	217	13		392
Ukupno	10.054	9.354	372	395	20.175

Tablica 2. Broj osoba pripadnika Romske nacionalne manjine prema županiji i spolu

SPOL/ŽUPANIJA	M	Ž	Ukupno
ŽUPANIJA BJELOVARSKO-BILOGORSKA	244	246	490
ŽUPANIJA BRODSKO-POSAVSKA	669	667	1.336
ŽUPANIJA DUBROVAČKO-NERETVANSKA	1	2	3
ŽUPANIJA GRAD ZAGREB	1.345	1.381	2.726
ŽUPANIJA ISTARSKA	519	422	941
ŽUPANIJA KARLOVAČKA	22	36	58
ŽUPANIJA KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	416	475	891
ŽUPANIJA KRAPINSKO-ZAGORSKA	3	15	18
ŽUPANIJA LIČKO-SENJSKA	31	26	57
ŽUPANIJA MEĐIMURSKA	3.542	3.455	6.997
ŽUPANIJA OSJEČKO-BARANJSKA	817	879	1.696
ŽUPANIJA POŽEŠKO-SLAVONSKA	3	7	10
ŽUPANIJA PRIMORSKO-GORANSKA	431	361	792
ŽUPANIJA SISAČKO-MOSLAVAČKA	712	748	1.460
ŽUPANIJA SPLITSKO-DALMATINSKA	10	22	32
ŽUPANIJA ŠIBENSKO-KNINSKA	14	11	25
ŽUPANIJA VARAŽDINSKA	616	597	1.213
ŽUPANIJA VIROVITIČKO-PODRAVSKA	30	19	49
ŽUPANIJA VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	148	168	316
ŽUPANIJA ZADARSKA	9	15	24
ŽUPANIJA ZAGREBAČKA	208	184	392
nepoznato	150	104	649
Ukupno	9.940	9.840	20.175

Hospitalizacije

Izvor podataka: Baza hospitalizacija (JZ-BSO 2018. godina), HZJZ

Tijekom 2018. godine u stacionarnom dijelu bolnica u Hrvatskoj bio je ukupno 4.124 hospitalizacija. Ukupno se u bolnicama zbrinjava više žena (2.598 hospitalizacija) no muškaraca (1.526 hospitalizacija). U analizu su uključeni svi uzroci hospitalizacija, uključujući boravke zbog poroda, pobačaja, a uključeni su i boravci zdrave novorođenčadi.

U 2018. godini najčešći uzroci hospitalizacija kod muškaraca Roma bili su: bolesti dišnoga sustava, čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom te mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja (Tablica 3.).

Tablica 3. Broj hospitalizacija u stacionarnom dijelu bolnica prema skupinama bolesti u 2018. godini - muškarci

SKUPINA BOLESTI	Broj hospitalizacija
Bolesti dišnoga sustava	299
Čimbenici na zdravlje, kontakt zdravstvenih službi	231
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	154
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	128
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	116
Bolesti probavnoga sustava	78
Zarazne i parazitarne bolesti	74
Bolesti cirkulacijskog sustava	72
Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	68
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	58
Bolesti genitourinarnog sustava	48
Bolesti živčanog sustava	45
Novotvorine	37
Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	33
Bolesti kože i potkožnoga tkiva	24
Ostale bolesti	64
Ukupno	1.529

Tablica 4. Broj hospitalizacija u stacionarnom dijelu bolnica prema skupinama bolesti u 2018. godini - žene

SKUPINA BOLESTI	Broj hospitalizacija
Trudnoća, porođaj i babinje	769
Čimbenici na zdravlje, kontakt zdravstvenih službi	623
Bolesti dišnoga sustava	299
Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	123
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	108
Bolesti genitourinarnog sustava	78
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	77
Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	73
Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	71
Zarazne i parazitarne bolesti	64
Bolesti probavnoga sustava	55
Bolesti cirkulacijskog sustava	54
Novotvorine	49
Bolesti živčanog sustava	44
Bolesti kože i potkožnoga tkiva	25
Ostale bolesti	86
Ukupno	2.598

U žena Romkinja su u 2018. godini najzastupljenije bile hospitalizacije zbog trudnoće, porođaja i babinja, zatim slijede čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom te bolesti dišnoga sustava (Tablica 4.).

Tijekom 2018. godine zabilježeno je ukupno 5.012 hospitalizacija radi boravka u dnevnoj bolnici, jednodnevnoj kirurgiji i bolničkoj hemodijalizi. Od toga je bilo 2.445 hospitalizacija muškaraca i 2.567 hospitalizacija žena. Najčešći uzroci boravka u dnevnoj bolnici kod muškaraca i kod žena su isti i odnose se na bolesti genitourinarnog sustava, zatim slijede simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo te bolesti dišnoga sustava.

Primarna zdravstvena zaštita

Izvor podataka: Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske, 2018. godini, HZJZ

Tablica 5. Broj Roma kod kojih su zabilježene dijagnoze i stanja iz navedenih MKB-10 poglavlja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj tijekom 2018. godine

MKB-10 poglavlje		Muškarci	Žene	Ukupno
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	1.769	2.333	4.102
C00-D48	Novotvorine	155	283	438
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava, te određene bolesti imunskog sustava	217	387	604
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	854	1.186	2.040
F00-F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	1.167	1.376	2.543
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	320	456	776
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	893	1.007	1.900
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	1.204	1.349	2.553
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	1.090	1.445	2.535
J00-J99	Bolesti dišnoga sustava	6.885	7.640	14.525
K00-K93	Bolesti probavnoga sustava	2.127	3.022	5.149
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	1.842	2.401	4.243
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	2.086	2.988	5.074
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	618	2.512	3.130
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje	0	725	725
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	72	69	141
Q00-Q99	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	113	126	239
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	2.621	3.503	6.124
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	994	650	1.644
V01-Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta	24	23	47
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	2.407	3.629	6.036
Ukupno		27.458	37.110	64.568

Napomene: Zbog postojanja komorbiditeta, ukupan zbroj osoba u Tablici 5. je veći od ukupnog broja Roma. Navedene bolesti i stanja ne prikazuju učestalost navedenih oboljenja, nego korištenje zdravstvene zaštite pod tim dijagnozama

Tablica 6. Broj kontakata Roma sa primarnom zdravstvenom zaštitom u Hrvatskoj tijekom 2018. godine

MKB-10 poglavlje		Muškarci	Žene	Ukupno
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	2.455	3.230	5.685
C00-D48	Novotvorine	446	882	1.328
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava, te određene bolesti imunskog sustava	385	876	1.261
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	4.527	5.297	9.824
F00-F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	7.916	7.171	15.087
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	1.509	1.745	3.254
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	1.544	1.706	3.250
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	2.131	2.247	4.378
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	6.778	8.409	15.187
J00-J99	Bolesti dišnoga sustava	13.208	15.245	28.453
K00-K93	Bolesti probavnoga sustava	4.796	7.095	11.891
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	3.268	4.364	7.632
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	6.814	10.975	17.789
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	1.381	4.184	5.565
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje	-	1.120	1.120
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	116	123	239
Q00-Q99	Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	259	260	519
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	4.716	6.468	11.184
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	1.513	1.053	2.566
V01-Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta	36	33	69
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	4.506	6.144	10.650
Ukupno		68.304	88.627	156.931

Napomena: Pojam kontakt sa zdravstvenom zaštitom podrazumijeva posjete sa i bez pregleda, savjetovanja, telefonske konzultacije sa liječnikom ili medicinskom sestrom i ostalo.

Tablica 7. Prikaz broja kontakata Roma sa primarnom zdravstvenom zaštitom prema dobnim skupinama u Hrvatskoj tijekom 2018. godine

Dobne skupine	Muškarci	Žene	Ukupno	Ukupno kontakata po dobnim skupinama
0-4	14.667	13.392	28.059	42.782
5-9	4.518	4.647	9.165	
10-14	2.504	3.054	5.558	
15-19	2.298	3.940	6.238	17.752
20-24	2.377	3.513	5.890	
25-29	2.117	3.507	5.624	
30-34	4.176	5.172	9.348	83.557
35-39	4.893	5.826	10.719	
40-44	4.633	7.297	11.930	
45-49	5.204	8.495	13.699	
50-54	6.569	8.632	15.201	
55-59	5.718	6.948	12.666	
60-64	3.711	6.283	9.994	12.840
65-69	2.850	3.732	6.582	
70-74	1.493	2.270	3.763	
75-79	439	1.553	1.992	
80-84	110	365	475	
85+	27	1	28	
Ukupno	68.304	88.627	156.931	156.931

Prema podacima Centralnog zdravstvenog informacijskog sustava Republike Hrvatske (CEZIH), Romi su tijekom 2018. godine primarnu zdravstvenu zaštitu najčešće koristili zbog bolesti dišnog sustava, bolesti probavnoga sustava i bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva, a primarnu zdravstvenu zaštitu najviše koriste odrasli i djeca, a najmanje mladi i starije osobe.

Tablica 8. Prikaz broja romske djece do 10 godina kod kojih je zabilježen preventivni pregled / savjetovanje / konzultacija u Hrvatskoj tijekom 2018. godine

Dobne skupine	Broj djece kod kojih je zabilježen preventivni pregled/savjetovanje/konzultacija	Broj romske djece
0-4	3.263	3.272
5-9	578	2.802
Ukupno 0-9	3.841	6.074

*Broj preventivnih pregleda je izračunat preko zabilježenih odgovarajućih dijagnostičko-terapijskih postupaka.

Tablica 9. Broj zabilježenih sistematskih pregleda kod romske djece do pete godina u Hrvatskoj tijekom 2018. godine

Dobna skupina	Broj zabilježenih sistematskih pregleda	Broj romske djece
0-4	2.081	3.272

*Broj sistematskih pregleda je izračunat preko zabilježenih odgovarajućih dijagnostičko-terapijskih postupaka.

Iz Tablica 8. i 9. je vidljivo kako većina (99,7%) romske djece do pete godine života ima zabilježen barem jedan preventivni pregled/savjetovanje/konzultaciju, no tek kod njih 63,6% je zabilježeno da su imali sistematski pregled.

Šećerna bolest

Izvor podataka: CroDiab registar osoba sa šećernom bolešću u 2018. godini, HZJZ

Tablica 10. Broj pripadnika romske manjine koji su evidentirani u registru oboljelih od šećerne bolesti u 2018.

godini, prema spolu i županiji

ŽUPANIJA	M	Ž	UKUPNO
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	15	16	31
BRODSKO-POSAVSKA	13	7	20
GRAD ZAGREB	61	48	109
ISTARSKA	23	9	32
KARLOVAČKA	0	1	1
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	2	1	3
LIČKO-SENJSKA	3	4	7
MEĐIMURSKA	41	35	76
OSJEČKO-BARANJSKA	22	25	47
PRIMORSKO-GORANSKA	21	13	34
ŠIBENSKO-KNINSKA	0	2	2
SISAČKO-MOSLAVAČKA	20	16	36
VARAŽDINSKA	6	1	7
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	4	2	6
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	3	3	6
ZADARSKA	1	0	1
ZAGREBAČKA	7	5	12
Ukupno	242	188	430

U Tablici 10. prikazan je broj osoba Romske nacionalnosti registriranih u CroDiab registru osoba sa šećernom bolešću u 2018. godini. Kako su u CroDiab registru u 2018. kao dijabetičari klasificirane sve osobe za koje je stigla barem jedna BIS prijava, ili su imale najmanje dva posjeta liječniku obiteljske medicine s glavnom ili dodatnom dijagnozom E10-E14 ili najmanje dva recepta s glavnom ili dodatnom dijagnozom E10-E14, ili su imale najmanje dva recepta s ATK šifrom A10, isključujući šifru A10BA prilikom interpretacije podataka potrebno je obratiti pažnju na dostupnost zdravstvene zaštite i udio bolesnika kod kojih šećerna bolest nije dijagnosticirana.

Liječenje zbog zlorabe psihoaktivnih droga

Izvor podataka: Registar osoba liječenih zbog zlorabe psihoaktivnih droga

Tablica 11. Romi liječeni zbog zlorabe psihoaktivnih droga po spolu i dobi

dob	muškarci	%	žene	%	ukupno	%
15-19	5	11,9	5	45,5	10	18,9
20-24	2	4,8	0	0	2	3,8
25-29	4	9,5	2	18,2	6	11,3
30-34	11	26,2	2	18,2	13	24,5
35-39	10	23,8	1	9,1	11	20,7
40-44	7	16,7	2	18,2	8	15,1
45-49	2	4,8	0	0	2	3,8
50-54	0	0	0	0	0	0
55-59	1	2,4	0	0	1	1,9
Ukupno	42	100	12	100	54	100

Zabilježeno je kako su 54 osobe pripadnika/ca romske nacionalne manjine bile na liječenju zbog zlorabe i/ili ovisnosti o psihoaktivnim drogama, od čega su 42 muškarci i 12 žena (3,5:1).

Muškarci su najbrojniji u dobnoj skupini od 30 do 34 godine (11 osoba-26,2%). Žena je najviše bilo u skupini od 15 do 19 godina (5-45,5%). To su ustvari još gotovo djevojčice. Po dvije su bile u dobnim skupinama 25-29, 30-34 i 40-44 godine. Jedna je bila u dobi 35-39 godina. Nije zabilježena niti jedna osoba ženskog spola u dobi 20 do 24 godine niti starija od 44 godine.

Među svim liječenima zbog zlorabe psihoaktivnih droga, najveći je udio osoba dobne skupine 30 do 34 godine (13 osoba – 24,5%), a u proširenoj dobnoj skupini 30 do 44 godine liječeno je 60,3% svih liječenih osoba (Tablica 11.).

Tablica 12. Romi liječeni zbog zlorabe psihoaktivnih droga prema spolu i županiji stanovanja

županija	muškarci	žene	ukupno	%
GRAD ZAGREB	8	3	11	20,4
ISTARSKA	15	3	18	33,3
MEĐIMURSKA	7	1	8	14,8
OSJEČKO-BARANJSKA	1	0	1	1,8
PRIMORSKO-GORANSKA	5	2	7	13,0
ŠIBENSKO-KNINSKA	3	1	4	7,4
VARAŽDINSKA	1	2	3	5,6
ZAGREBAČKA	2	0	2	3,7
Ukupno	42	12	54	100,0

Na liječenju je bilo Roma iz osam županija. Najviše liječenih Roma je bilo sa prebivalištem u Istarskoj županiji (33,3%). Na drugom mjestu je Grad Zagreb iz kojeg je gotovo svaka peta osoba od svih liječenih (20,4%). Iz Međimurske županije je bilo osam osoba na liječenju (14,8%) a iz Primorsko-goranske sedam (13,0%) (Tablica 12.).

Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja

Izvor podataka: Baza hospitaliziranih osoba zbog mentalnog poremećaja i Registar za psihoze (JZ-PSH 2019.godina), HZJZ

Prema podacima iz prijave hospitalizacija zbog mentalnog poremećaja za 2019. godinu registrirano je ukupno 136 osoba romske nacionalnosti (89 muškaraca i 47 žena) koje su bile hospitalizirane pod glavnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99). Za oboljele osobe registrirano je ukupno 295 hospitalizacija (191 za muškarce i 104 za žene). Muškarci su bili skoro dvostruko češće hospitalizirani nego žene. Prosječno je jedna osoba bila hospitalizirana oko 2 puta i to podjednako oba spola (Tablice 13. i 14.).

Analiza prema dobi ukazuje da je najviše hospitaliziranih osoba bilo u dobi 20-39 i 40-59 godina (Tablica 15.).

Najveći broj hospitalizacija bio je iz podskupine mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovanih uzimanjem psihoaktivnih tvari (šifre F10-F19) te neurotičkih poremećaja, poremećaja vezanih uz stres i somatofornih poremećaja (šifre F40-F48) (Tablica 16.). Od svih hospitaliziranih osoba u 2019. godini s dijagnozom mentalnog poremećaja u Registru za psihoze registrirano je 15 osoba koje su oboljele od shizofrenije (šifra F20) ili shizoafektivnih poremećaja (šifra F25). Hospitalizirane osobe imale su prebivalište u 15 županija RH, a najveći broj osoba bio je iz Međimurske županije (Tablice 13., 14., 15. i 16.).

Tablica 13. Broj osoba romske nacionalnosti hospitaliziranih s glavnom otpusnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99) u RH 2019. godine, prema spolu i županiji prebivališta

ŽUPANIJA			UKUPNO
	MUŠKARCI	ŽENE	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	2	3	5
BRODSKO-POSAVSKA	9	5	14
GRAD ZAGREB	10	10	20
ISTARSKA	4	6	10
KARLOVAČKA	0	1	1
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	3	1	4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1	0	1
LIČKO-SENJSKA	0	1	1
MEĐIMURSKA	37	14	51
OSJEČKO-BARANJSKA	2	0	2
PRIMORSKO-GORANSKA	4	0	4
SISAČKO-MOSLAVAČKA	8	1	9
VARAŽDINSKA	4	3	7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	2	0	2
ZAGREBAČKA	3	2	5
Ukupno	89	47	136

Tablica 14. Broj hospitalizacija osoba romske nacionalnosti s glavnom otpusnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99) u RH 2019. godine, prema spolu i županiji prebivališta

ŽUPANIJA			UKUPNO
	MUŠKARCI	ŽENE	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	4	7	11
BRODSKO-POSAVSKA	11	8	19
GRAD ZAGREB	35	25	60
ISTARSKA	9	10	19
KARLOVAČKA	0	3	3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	3	1	4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1	0	1
LIČKO-SENJSKA	0	1	1
MEĐIMURSKA	88	39	127
OSJEČKO-BARANJSKA	2	0	2
PRIMORSKO-GORANSKA	4	0	4
SISAČKO-MOSLAVAČKA	13	1	14
VARAŽDINSKA	5	4	9
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	4	0	4
ZAGREBAČKA	12	5	17
Ukupno	191	104	295

Tablica 15. Broj osoba romske nacionalnosti s glavnom otpusnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99) u RH 2019. godine, prema odabranim dobnim skupinama i županiji prebivališta

ŽUPANIJA	DOBNE SKUPINE				UKUPNO
	0-19	20-39	40-59	60+	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	0	1	4	0	5
BRODSKO-POSAVSKA	1	3	10	0	14
GRAD ZAGREB	2	9	6	3	20
ISTARSKA	1	4	4	1	10
KARLOVAČKA	0	1	0	0	1
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	0	2	1	1	4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	0	1	0	0	1
LIČKO-SENJSKA	0	0	1	0	1
MEĐIMURSKA	10	24	17	0	51
OSJEČKO-BARANJSKA	1	1	0	0	2
PRIMORSKO-GORANSKA	1	1	2	0	4
SISAČKO-MOSLAVAČKA	1	4	4	0	9
VARAŽDINSKA	4	3	0	0	7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1	0	1	0	2
ZAGREBAČKA	0	4	1	0	5
Ukupno	22	58	51	5	136

Tablica 16. Broj hospitalizacija osoba romske nacionalnosti s glavnom otpusnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99) u RH 2019. godine, prema podskupinama registriranih dijagnoza i županiji prebivališta

ŽUPANIJA	PODSKUPINA REGISTRIRANIH DIJAGNOZA (MKB-10 šifra)								UKUPNO
	F00-F09	F10-F19	F20-F29	F30-F39	F40-F48	F60-F69	F70-F79	F90-F98	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	5	0	4	2	0	0	0	0	11
BRODSKO-POSAVSKA	1	5	1	2	9	1	0	0	19
GRAD ZAGREB	3	20	13	0	3	20	0	1	60
ISTARSKA	0	4	8	0	7	0	0	0	19
KARLOVAČKA	0	3	0	0	0	0	0	0	3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1	2	0	0	1	0	0	0	4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	0	0	0	0	0	0	1	0	1
LIČKO-SENJSKA	0	0	0	0	1	0	0	0	1
MEĐIMURSKA	3	43	9	0	40	11	5	16	127
OSJEČKO-BARANJSKA	0	1	0	0	0	0	0	1	2
PRIMORSKO-GORANSKA	0	2	1	1	0	0	0	0	4
SISAČKO-MOSLAVAČKA	0	2	8	1	2	1	0	0	14
VARAŽDINSKA	0	2	0	0	0	1	2	4	9
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	0	0	1	0	0	0	3	0	4
ZAGREBAČKA	0	1	8	0	0	8	0	0	17
Ukupno	13	85	53	6	63	42	11	22	295

Tablica 17. Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja (MKB-10 šifre F00-F99), podskupine registriranih dijagnoza

MKB-10 šifre	NAZIV PODSKUPINE DIJAGNOZA
F00-F09	Organski mentalni poremećaji uključujući simptomatske poremećaje
F10-F19	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem psihoaktivnih tvari
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji
F30-F39	Poremećaji raspoloženja (afektivni poremećaji)
F40-F48	Neurotički poremećaji, poremećaji vezani uz stres i somatoformni poremećaji
F60-F69	Poremećaji ličnosti i ponašanja odraslih
F70-F79	Mentalna retardacija
F90-F98	Poremećaji u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i u adolescenciji

NPP ranog otkrivanja raka debelog crijeva

Izvor podataka: NPP ranog otkrivanja raka debelog crijeva, HZJZ

Prema izvještajnoj tablici s popisom osoba iskazane pripadnosti manjini Roma u RH koja je nastala spajanjem popisa osoba koje su u RH iskazale pripadnost manjini Roma, dobiveni su podaci da ih je 19.594 u RH, od toga 9.944 muškaraca i 9.845 žena dok je 386 nepoznatih, bez datuma rođenja, i bez županije te vjerojatno ni ne žive odnosno nisu dugo živjeli u RH. Vrlo mali broj je Roma starijih od 60 godina. Od onih koji su se odazvali u nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva od 1467 osoba Roma te dobi, odazvalo se 19 muškaraca i 23 žene (ukupno 42 odnosno 3% od ovih izjašnjenih kao Roma). Sa poznatom adresom ih je bilo 1.653 osobe dobi 50-74 god. no to još uvijek ne znači da su poziv dobili na točnu adresu na kojoj žive. Kada bi se ovaj popis Roma i spojio s pojedinačnim individualiziranim podatkom o tome da li se kuverta s pozivom vratila u zavod za javno zdravstvo označena poštanskim žigom kao nepoznat ili nepoznata adresa, tada bismo imali podatak da poziv nije bio uručen.

Porodi

Izvor podataka: Evidencija poroda (za 2018. godinu), HZJZ

Godinama se zbog nedostatka podataka o etničkoj pripadnosti nije moglo utvrditi kolike su razlike u rađanju između romske i prosječne populacije u Hrvatskoj i u kojim dobnim skupinama žena je najučestalije rađanje.

Zahvaljujući povezivanju podataka o etničkoj pripadnosti žena koje su se izjasnile kao Romkinje s podacima o porodima u zdravstvenim ustanovama prvi puta možemo napraviti i određene analize o porodima Romkinja uz stručnu pomoć u zdravstvenim ustanovama. Ipak, treba naglasiti da nije poznato koliko je poroda Romkinja još uvijek bez stručne pomoći, ali za pretpostaviti je da je njihov broj vrlo mali, jer je u državnim maticama zabilježeno manje od 0,1% poroda bez stručne pomoći.

U Hrvatskoj je u 2018. godini bilo ukupno 36.753 poroda među kojima 593 ili 1,6% poroda pripadnica romske etničke skupine. Prema procjeni broja žena generativne dobi (15-49 godina) za 2018. godinu u Hrvatskoj je bilo 875.800 žena od kojih romske nacionalnosti 4.719 (0,5%). Stopa rađanja u ukupnoj populaciji žena generativne dobi je iznosila 42/1.000, a u romskoj populaciji žena generativne dobi 126/1.000 (Tablica 18.).

Tablica 18. Stopa poroda u Romkinja i opće populacije žena u dobi 15-49 godina u zdravstvenim ustanovama RH u 2018. godini

Dobna skupina	Broj poroda	Stopa poroda na 1.000 žena
ukupno Romkinje u dobi 15-49	593	125,66
ukupno sve žene u RH u dobi 15-49	36.753	41,96

Izvor: baza poroda HZJZ-a za 2018. godinu

Među 5-godišnjim dobnim skupinama značajne su razlike (Tablica 19.):

- u dobi 10-14 godina zabilježena su 3 poroda Romkinja u Međimurskoj županiji, sa stopom 6,8/1.000 Romkinja iste dobi u Međimurskoj županiji, a u prosječnoj populaciji nije bilo nijednog poroda u toj dobi

- u dobi 15-19 godina je stopa rađanja Romkinja 148,5/1.000, a u prosječnoj populaciji djevojaka te dobi 8,7/1.000
- u dobi 20-24 godine je stopa rađanja Romkinja 231,1/1.000, a u prosječnoj populaciji 41,2/1.000
- u dobi 25-29 godina je stopa rađanja Romkinja 142,4/1.000, a u prosječnoj populaciji 87,6/1.000
- u dobi 30-34 godine je stopa rađanja Romkinja 107,1/1.000, a u prosječnoj populaciji 97,1/1.000
- u dobi 35-39 godina je stopa rađanja Romkinja 69,0/1.000, a u prosječnoj populaciji 47,8/1.000
- u dobi 40-44 godine je stopa rađanja Romkinja 28,2/1.000, a u prosječnoj populaciji 9,8/1.000
- u dobi 45-49 godine nije zabilježen nijedan porod Romkinja, a u prosječnoj populaciji 0,4/1.000

Najviše stope rađanja u prosječnoj populaciji su u dobi 30-34 godine i tek su u ovoj dobi vrijednosti stopa rađanja Romkinja i ostalih žena bez velikih razlika. Najviše stope rađanja u romskoj populaciji žena su u dobi od 20-24 godine.

Tablica 19. Porodi Romkinja i ukupne populacije žena prema dobnim skupinama u zdravstvenim ustanovama RH u 2018. godini

Dobna skupina	Broj poroda		Stopa poroda na 1.000 žena	
	Romkinje	sve žene	Romkinje	sve žene
10-14	3	3	2,65	0,03
15 - 19	165	885	148,51	8,72
20 - 24	226	4837	231,08	41,17
25 - 29	83	10305	142,37	87,55
30 - 34	69	12670	107,14	97,09
35 - 39	37	6658	69,03	47,83
40 - 44	13	1334	28,20	9,82
45 - 49	0	60	0,00	0,45

Izvor: baza poroda HZJZ-a za 2018. godinu

Od 596 poroda bilo ih je 283 ili 47,5% u Međimurskoj županiji, slijedi Grad Zagreb s 61 porodom ili 10,2% kao i Varaždinska županija sa 60 poroda, Sisačko-moslavačka županija s 48 poroda ili 8,1%. U rasponu od 20 do 39 poroda su tri županije: Koprivničko-križevačka, Brodsko-posavska i Osječko-baranjska županija. U županijama u kojima je romsko stanovništvo malobrojno očekivano su porodi Romkinja sporadični ili ih uopće nema.

Iako je najviše poroda Romkinja zabilježeno u Međimurskoj županiji, najviša je stopa u županiji s malim brojem Romkinja i malim brojem poroda (255/1.000 u Krapinsko-zagorskoj). U Međimurskoj županiji, s najvećim brojem Romkinja, je stopa rađanja 179/1.000, u Gradu Zagrebu 85/1.000, u Varaždinskoj županiji 217/1.000, u Sisačko-moslavačkoj županiji 144/1.000 žena romske etničke skupine.

Tablica 20. Porodi Romkinja prema županiji prebivališta u 2018. godini

Županija	dobne skupine								
	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	10-49
ZAGREBAČKA	0	1	1	1	3	0	1	0	7
KRAPINSKO-ZAGORSKA	0	0	2	0	1	0	0	0	3
SISAČKO-MOSLAVAČKA	0	14	25	5	3	1	0	0	48
KARLOVAČKA	0	0	1	1	0	0	0	0	2
VARAŽDINSKA	0	23	20	7	5	3	2	0	60
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	0	8	15	7	7	2	0	0	39
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	0	1	7	2	1	2	0	0	13
PRIMORSKO-GORANSKA	0	2	5	2	2	0	0	0	11
LIČKO-SENJSKA	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	0	0	0	0	0	0	0	0	0
POŽEŠKO-SLAVONSKA	0	0	1	0	0	0	0	0	1
BRODSKO-POSAVSKA	0	6	12	3	3	1	0	0	25
ZADARSKA	0	0	0	1	0	0	0	0	1
OSJEČKO-BARANJSKA	0	5	9	3	0	3	1	0	21
ŠIBENSKO-KNINSKA	0	0	1	0	0	0	0	0	1
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	0	1	2	1	2	0	0	0	6
SPLITSKO-DALMATINSKA	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ISTARSKA	0	3	2	5	2	0	1	0	13
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MEĐIMURSKA	3	94	97	33	29	20	7	0	283
GRAD ZAGREB	0	7	26	11	11	5	1	0	61
nepoznato	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Ukupno (Republika Hrvatska)	3	165	226	83	69	37	13	0	596

Izvor: baza poroda HZJZ-a za 2018. godinu

Ova presječna analiza s usporedbom stope rađanja prema dobnim skupinama Romkinja i svih ostalih žena je prilog rezultatima drugih istraživanja o demografskim razlikama između romskog i ostalog stanovništva i potvrđuje da Romkinje rađaju vrlo rano, da je broj poroda odnosno djece već od adolescentne dobi višestruko veći u odnosu na prosječnu populaciju i doprinosi znatnim demografskim razlikama između romskog stanovništva s visokim udjelom mladih dobnih skupina i ostalog stanovništva.

Tijekom ovog istraživanja nije bilo moguće pratiti kretanje stope rađanja Romkinja kroz niz godina, jer podaci o etničkoj pripadnosti za ranije razdoblje nisu dostupni. Promjene u načinu života romskog stanovništva i njihovo socijalno uključivanje u zajednicu, školovanje, zapošljavanje i vezivanje uz stalno prebivalište će utjecati i na položaj žena Romkinja te buduće demografske trendove i smanjenje rađanja u adolescentnoj dobi. Zdravstveno-edukativni programi s temama o odgovornom spolnom ponašanju i planiranju obitelji, a s čijom se primjenom započelo u lokalnim zajednicama od prvog Nacionalnog programa za Rome 2003. godine do danas, doprinijet će unaprjeđenju reproduktivnog zdravlja i boljoj zdravstvenoj zaštiti Romkinja tijekom trudnoće, poroda i babinja te unaprjeđenju zdravlja romske dojenčadi čiji je mortalitet još uvijek znatno viši u odnosu na ostalu dojenčad.

Pobačaji

Izvor podataka: Evidencija pobačaja i prekida trudnoće (2010. - 2018. godine) i bolesnički zdravstveno-statistički zapisi (2010. - 2018. godine), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Broj pobačaja i prekida trudnoće (na zahtjev žene, iz bilo kojeg razloga) među Romkinjama nastanjenima u Republici Hrvatskoj (RH), prema podacima dostupnima u evidenciji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, u razdoblju 2010. - 2016. godine kretao se između 20 - 40 slučajeva godišnje, a od 2017. godine bilježi se znatan porast (2017. g.: 90; 2018. g.: 101). Razlozi ovog porasta mogu biti poboljšanja u evidenciji pobačaja i prekida trudnoća u zdravstvenim ustanovama zbog promjene metodologije prikupljanja i pribrajanja podataka o pobačajima i prekidima trudnoća iz bolničke statistike, promjene u stavu romske etničke manjine vezano uz izjašnjavanje o etničkoj pripadnosti, a i moguća promjena u stavu i odlukama vezanim uz rađanje što bi trebalo istražiti posebnom zdravstvenom anketom.

Tablica 21. Pobačaji kod Romkinja nastanjenih u Republici Hrvatskoj prema zdravstveno-statističkim podacima u razdoblju 2010. - 2018. godine

Godina	Broj pobačaja
2010.	39
2011.	21
2012.	28
2013.	38
2014.	26
2015.	22
2016.	32
2017.	90
2018.	101

U 2018. g. u bazi podataka o pobačajima i prekidima trudnoće u RH evidentirana su ukupno 7.064 pobačaja svih vrsta, od čega je 2.558 prekida trudnoće bilo legalno inducirano (36,2%). Pritom je u romskoj populaciji žena generativne dobi zabilježen 101 pobačaj i prekid trudnoće, od čega su 44 (43,6%) bili legalno inducirani prekidi trudnoće, a 57 (56,4%) su bili spontani pobačaji. Stopa pobačaja i legalno induciranih prekida trudnoće u općoj populaciji žena generativne dobi u RH iznosi 8,1/1.000 žena generativne dobi, dok u romskoj populaciji iznosi 21,4/1.000 žena generativne dobi. Nadalje, stopa legalno induciranih prekida trudnoće u općoj populaciji iznosi 2,9/1.000 žena generativne dobi, a u romskoj populaciji 9,3/1.000 žena generativne dobi.

U 2018. g. je ukupna stopa pobačaja (uključujući i legalno inducirane prekide trudnoće) u općoj populaciji žena generativne dobi iznosila 192,2/1.000 poroda, dok je u romskoj populaciji iznosila 170,3/1.000 poroda. Stopa legalno induciranih prekida trudnoće u općoj populaciji je iznosila 69,6/1.000 poroda, a u romskoj populaciji 74,2/1.000 poroda. Istovremeno je stopa spontanih pobačaja u općoj populaciji generativne dobi iznosila 120,9/1.000 poroda, dok je u romskoj populaciji ova stopa iznosila 92,7/1.000 poroda.

Tablica 22. Pobačaji i prekidi trudnoće prema županiji prebivališta Romkinja u 2018. godini

Županija	Broj pobačaja	Broj prekida trudnoće	Stopa pobačaja i prekida trudnoće na 1.000 žena generativne dobi
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	45	14	28,8
GRAD ZAGREB	19	12	26,6
SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	11	5	32,9
VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	9	6	32,5
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	5	1	34,7
ISTARSKA ŽUPANIJA	5	4	24,3
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	3	1	9,0
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	3	1	7,0
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	1	0	5,6

U ostalim županijama RH nisu zabilježeni slučajevi pobačaja i prekida trudnoće među Romkinjama u 2018. g.

Tablica 23. Pobačaji i prekidi trudnoće među Romkinjama prema dobnim skupinama u 2018. godini

Dobna skupina	Broj pobačaja i prekida trudnoće	Stopa pobačaja i prekida trudnoće na 1.000 žena pojedine dobne skupine
10 - 14	1	0,9
15 - 19	13	11,7
20 - 24	29	29,4
25 - 29	17	29,2
30 - 34	19	29,5
35 - 39	14	26,1
40 - 44	7	15,2
45 - 49	1	2,5

23

Tablica 24. Spontani pobačaji među Romkinjama prema dobnim skupinama u 2018. godini

Dobna skupina	Broj pobačaja	Stopa pobačaja na 1.000 žena navedene dobne skupine
15 - 19	11	9,9
20 - 24	17	17,4
25 - 29	7	24,7
30 - 34	10	15,5
35 - 39	7	13,1
40 - 44	3	6,5

Tablica 25. Legalno inducirani prekidi trudnoće među Romkinjama prema dobnim skupinama u 2018. godini

Dobna skupina	Broj pobačaja	Stopa prekida trudnoće na 1.000 žena navedene dobne skupine
10 - 14	1	0,9
15 - 19	2	1,8
20 - 24	12	12,3
25 - 29	10	17,2
30 - 34	9	13,4
35 - 39	5	9,4
40 - 44	4	8,7
45 - 49	1	2,5

Uzimajući u obzir dobno-specifične stope legalno induciranih prekida trudnoće, razlika između opće populacije i romske populacije najizraženija je u dobnim skupinama u rasponu 20 - 39 godina.

Tablica 26. Dobno-specifične stope legalno induciranih prekida trudnoće između opće populacije i populacije romske narodnosti u dobnim skupinama u rasponu 20 - 39 godina

Dobna skupina	Stopa prekida trudnoće na 1.000 žena navedene dobne skupine u romskoj populaciji	Stopa prekida trudnoće na 1.000 žena navedene dobne skupine u općoj populaciji
20 - 24	12,3	3,7
25 - 29	17,2	4,3
30 - 34	13,4	4,6
35 - 39	9,4	4,2

Prema navedenim podacima, ukupne stope pobačaja i legalno induciranih prekida trudnoće među romskom populacijom u RH su dva do tri puta više u odnosu na opću populaciju žena generativne dobi. Ovi rezultati su usporedivi s rezultatima istraživanja provedenog u Virovitičko-podravskoj županiji (Šegregur *et al.*, 2016. g.) te možemo pretpostaviti da su podaci prikupljeni na nacionalnoj razini pouzdani u davanju slike o pobačajima i prekidima trudnoće u romskoj zajednici. U svrhu smanjenja broja namjernih prekida trudnoće i očuvanja reproduktivnog zdravlja potrebno je kontinuirano provoditi javnozdravstvene intervencije - edukacije o planiranju obitelji, promicanju reproduktivnog zdravlja i odgovornog spolnog ponašanja te ovim mjerama obuhvatiti ne samo Romkinje, nego i njihove partnere. Isto tako, u svrhu sprječavanja spontanih pobačaja i drugih gubitaka ploda potrebno je provesti edukaciju romskih trudnica o mjerama prenatalne zaštite.

Invaliditet

Izvor podataka: Registar osoba s invaliditetom (2018. godina), HZJZ

Prema zadnjim dostupnim podacima iz svibnja 2019. Hrvatskog Registra osoba s invaliditetom, ukupno je u Republici Hrvatskoj 511.281 osoba s invaliditetom, od kojih su 3.322 osobe (0,6%) pripadnici Romske manjine u RH. Među Romima s invaliditetom 1.712 je osoba muškog spola (51,5%) te 1.610 žena (49,5%).

Najveći broj Roma s invaliditetom ima prebivalište u Međimurskoj županije, njih 1.369 (41%) te u Gradu Zagrebu 564 (17%) (Tablica 27.).

Najčešći uzroci tjelesnih oštećenja organizma kod pripadnika Romske manjine pripadaju skupini oštećenja središnjeg živčanog i lokomotornog sustava (57%).

Tablica 27. Prikaz broja osoba s invaliditetom pripadnika Romske manjine u RH, po spolu i županijama prebivališta

Županija prebivališta	M	Ž	Ukupno
BELOVARSKO-BILOGORSKA	31	20	51
BRODSKO-POSAVSKA	48	48	96
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	0	1	1
GRAD ZAGREB	282	282	564
ISTARSKA	94	59	153
KARLOVAČKA	4	6	10
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	76	86	162
KRAPINSKO-ZAGORSKA	2	5	7
LIČKO-SENJSKA	6	8	14
MEĐIMURSKA	710	659	1.369
OSJEČKO-BARANJSKA	113	149	262
POŽEŠKO-SLAVONSKA		1	1
PRIMORSKO-GORANSKA	54	38	92
SISAČKO-MOSLAVAČKA	102	77	179
SPLITSKO-DALMATINSKA	1	7	8
ŠIBENSKO-KNINSKA	2	2	4
VARAŽDINSKA	117	105	222
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	6	5	11
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	24	26	50
ZADARSKA		1	1
ZAGREBAČKA	38	25	63
nespecificirano	2		2
Ukupno	1.712	1.610	3.322

3. ZAKLJUČCI

U planiranim zdravstvenim mjerama svih dosadašnjih akcijskih planova i strategija za Rome (Nacionalni program za Rome 2003. godine, Dekada za Rome 2005.-2015. s akcijskim planom, Nacionalna strategija za uključivanje Roma 2013.-2020.) stavljen je naglasak na provođenje edukacije o reproduktivnom i spolnom zdravlju i osiguranju antenatalne zaštite, stručno vođenje poroda i novorođenačku zdravstvenu zaštitu, u svrhu očuvanja majčinog i djetetovog zdravlja. Nedostatak ovih nacionalnih dokumenata je bio u tome što su zdravstvene mjere, nositelji i provoditelji, pokazatelji procesa i ishoda bili vrlo općenito definirani, a nije bilo polaznih vrijednosti u odnosu na koje je trebalo pratiti ostvarenje ciljeva.

Jedan od osnovnih ciljeva prvog Nacionalnog programa za Rome bio je rješavanje statusnih pitanja Roma (državljanstvo, prijava stalnog prebivališta) i uspostava točnih i potpunih evidencija o broju pripadnika romske etničke skupine. Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) Republike Hrvatske tijekom protekla dva desetljeća rada na poboljšanju evidencija o broju Roma izradilo je bazu podataka o stalnim stanovnicima Romima. Povezivanjem MUP-ovih podataka s podacima u javnozdravstvenim bazama i registrima HZJZ-a omogućeno je provođenje ovog istraživanja i dobivanje pokazatelja o zdravlju romskog stanovništva u Hrvatskoj, u svrhu ocjene zdravstvenog stanja i planiranja javnozdravstvenih intervencija za promicanje zdravlja i prevenciju bolesti.

Rezultati ovog istraživanja pokazuju kako je prema dostupnim podacima za 2019. godinu evidentirano 20.175 osoba koje su se izjasnile pripadnicima Romske nacionalne manjine. Udio muškaraca je 49,26% (9.940), a žena 48,77% (9.840) pripadnika/ca Romske nacionalne manjine, dok je 395 (1,97%) osoba u evidenciji bez datuma rođenja i/ili bez županije i/ili spola (nepoznato). Općenito, preduvjet za povećanje razine vidljivosti Roma u sustavu je njegovo kontinuirano unaprjeđenje, što uključuje i evidencije prema pripadnosti etničkoj manjini.

Rezultati ovog istraživanja prikazuju dio dostupnih podataka iz zdravstvenog sustava metodom spajanja više izvora podataka, a za još potpunije podatke potrebno je učiniti daljnja istraživanja i analize koje bi predstavljale unaprjeđenje istraživanja rutinske statistike (sa opsežnijim obuhvatom javnozdravstvenih baza i registara i izračunom stopa za promatranu populaciju te usporedbom s općom populacijom), ali i kombinaciju sličnih istraživanja s posebno planiranim terenskim istraživanjima koja bi u kontekstu kreiranja javnih politika uključivala i konkretne intervencije na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Značajno bi bilo uključiti i informacije o pokrivenosti zdravstvenom zaštitom i zdravstvenim osiguranjem po različitim osnovama, statusu prebivališta, ali i o drugim aspektima poput zapošljavanja, obrazovanja, društvenoj isključenosti, diskriminaciji i dr.

Iz dostupnih rezultata može se zaključiti kako je posebnu pažnju u području kreiranja javnih politika unaprjeđenja i zaštite zdravlja Roma potrebno usmjeriti prema djeci i ženama, prevenciji ovisnosti i unaprjeđenju kvalitete života osoba s invaliditetom i osoba s kroničnim bolestima. Romi koji pripadaju tim podskupinama višestruko su ranjivi pa pristupi unaprjeđenju njihova zdravlja zahtjevaju posebnu pažnju i specifične pristupe. Pored navedenog, u kontekstu sveobuhvatnog pristupa zdravlju, potrebno je kontinuirano unaprjeđivati i druge segmente poput prevencije zaraznih bolesti i povećanja zdravstvene pismenosti i informiranosti Roma u Republici Hrvatskoj.

Drugi aspekti s utjecajem na zdravlje i položaj Roma u zdravstvenom sustavu koje je potrebno paralelno unaprjeđivati je kreiranje točne i cjelovite evidencije Roma neovisno o boravištu, aktivno rješavanje njihova pravnog statusa iz kojeg proizlaze preduvjeti za ostvarenje prava na zdravstveno osiguranje i dr. Navedeno otvara mogućnost planiranja daljnjih istraživanja u sustavu zdravstva, kao i suradnju s drugim sektorima izvan sustava zdravstva iz koje bi se potencijalno mogla izroditi multidisciplinarna istraživanja koja bi zasigurno pridonijela razvoju područja unaprjeđenja zaštite zdravlja Roma u Republici Hrvatskoj.

Popis tablica

- Tablica 1. Broj osoba pripadnika Romske nacionalne manjine prema županiji i dobnoj skupini
- Tablica 2. Broj osoba pripadnika Romske nacionalne manjine prema županiji i spolu
- Tablica 3. Broj hospitalizacija u stacionarnom dijelu bolnica prema skupinama bolesti u 2018. godini - muškarci
- Tablica 4. Broj hospitalizacija u stacionarnom dijelu bolnica prema skupinama bolesti u 2018. godini - žene
- Tablica 5. Broj Roma kod kojih su zabilježene dijagnoze i stanja iz navedenih MKB-10 poglavlja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj tijekom 2018. godine
- Tablica 6. Broj kontakata* Roma sa primarnom zdravstvenom zaštitom u Hrvatskoj tijekom 2018. godine
- Tablica 7. Prikaz broja kontakata Roma sa primarnom zdravstvenom zaštitom prema dobnim skupinama u Hrvatskoj tijekom 2018. godine
- Tablica 8. Prikaz broja romske djece do 10 godina kod kojih je zabilježen preventivni pregled / savjetovanje / konzultacija u Hrvatskoj tijekom 2018. godine
- Tablica 9. Broj zabilježenih sistematskih pregleda kod romske djece do pete godina u Hrvatskoj tijekom 2018. godine
- Tablica 10. Broj pripadnika romske manjine koji su evidentirani u registru oboljelih od šećerne bolesti u 2018. godini, prema spolu i županiji
- Tablica 11. Romi liječeni zbog zloupotrebe psihoaktivnih droga po spolu i dobi
- Tablica 12. Romi liječeni zbog zloupotrebe psihoaktivnih droga prema spolu i županiji stanovanja
- Tablica 13. Broj osoba romske nacionalnosti hospitaliziranih s glavnom otpusnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre Foo-F99) u RH 2019. godine, prema spolu i županiji prebivališta
- Tablica 14. Broj hospitalizacija osoba romske nacionalnosti s glavnom otpusnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre Foo-F99) u RH 2019. godine, prema spolu i županiji prebivališta
- Tablica 15. Broj osoba romske nacionalnosti s glavnom otpusnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre Foo-F99) u RH 2019. godine, prema odabranim dobnim skupinama i županiji prebivališta
- Tablica 16. Broj hospitalizacija osoba romske nacionalnosti s glavnom otpusnom dijagnozom mentalnog poremećaja ili poremećaja ponašanja (MKB-10 šifre Foo-F99) u RH 2019. godine, prema podskupinama registriranih dijagnoza i županiji prebivališta
- Tablica 17. Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja (MKB-10 šifre Foo-F99), podskupine registriranih dijagnoza
- Tablica 18. Stopa poroda u Romkinja i opće populacije žena u dobi 15-49 godina u zdravstvenim ustanovama RH u 2018. godini
- Tablica 19. Porodi Romkinja i ukupne populacije žena prema dobnim skupinama u zdravstvenim ustanovama RH u 2018. godini
- Tablica 20. Porodi Romkinja prema županiji prebivališta u 2018. godini
- Tablica 21. Pobačaji kod Romkinja nastanjenih u Republici Hrvatskoj prema zdravstveno-statističkim podacima u razdoblju 2010. - 2018. godine
- Tablica 22. Pobačaji i prekidi trudnoće prema županiji prebivališta Romkinja u 2018. godini
- Tablica 23. Pobačaji i prekidi trudnoće među Romkinjama prema dobnim skupinama u 2018. godini
- Tablica 24. Spontani pobačaji među Romkinjama prema dobnim skupinama u 2018. godini
- Tablica 25. Legalno inducirani prekidi trudnoće među Romkinjama prema dobnim skupinama u 2018. godini
- Tablica 26. Dobno-specifične stope legalno induciranih prekida trudnoće između opće populacije i populacije romske narodnosti u dobnim skupinama u rasponu 20 - 39 godina
- Tablica 27. Prikaz broja osoba s invaliditetom pripadnika Romske manjine u RH, po spolu i županijama prebivališta

HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO